

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Crisis Theologica

Cárdenas, Juan de

Sevilla, 1687

Cap. VII. An incurrat hanc damnationem propositio docens, licite fieri simulationem circa matrimonium ex gravi metu ineundum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75689](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75689)

tur, eam actionem non esse signum externum determinatum, significans confessionem, sed potius significans unum è duobus, vel confessionem, vel tractationem negotij. Cum ergo in tali casu illa femina præstet actionem, quæ neque ex se, neque ex intentione illius significet determinate confessionem; manifestum est, quod ea non sit simulatio confessionis Sacramentalis.

74. Confirmatur ex ijs, quæ dixi cap. i. prænotat. i. Etenim sicut dantur verba æquivoca, quæ habent duas significaciones diversas; ita etiam dantur signa externa, quæ habent significaciones diversas; & sicut qui profert verbum æquivocum, solet illud dicere in vna significacione, & circumstantes intelligunt in alia; ita similiter contingit in signis externis. Quare homo accedens ad confessarium præfato modo, non dat signum determinatum confessionis; cum illud etiam sit signum diversæ collocationis.

CAPVT VII.

An incurrat hanc damnationem propositio docens, licite fieri simulationem circa matrimonium ex gravi metu incurrendum?

SYMMARIUM.

Variæ opiniones circa materiam, & formam matrimonij. num. 75.

Vera sententia circa utramque. num. 76.

Ratio contractus, & ratio Sacramenti sunt in matrimonio res diversæ. num. 77.

Qui simulat matrimonium in ratione Sacramenti, peccat gra-

viter contra Sacramentum. num. 78.

An qui ex metu mortis simulat consensum in contractum matrimonij, non attendens ad rationem Sacramenti, irroget iniuriam Sacramento? num. 79.

Proposita hypothesi, probatur effocaciter. num. 80. & seqq.

Contractus irritus non est materia, neque forma Sacramenti. num. 83. & seqq.

Referuntur Authores docentes, esse peccatum lethale conficere Sacramentum irritum, simul docentes, non esse tale celebrare contractum matrimonij, quando datur causa vrgens, ut fiat sine animo contrahendi. num. 36. & seqq.

Qui fidei contrahit, non significat se dispensare merita Christi in Sacramento. num. 90.

75. **P**Ræmitto primo, varias esse sententias Doctorum circa materiam, & formam Sacramenti matrimonij. Prima est, quam docuit Canus lib. 8. de locis, cap. 5. ad 3., verba contrahentium esse materiam, & verba Paroeci esse formam; censet enim matrimonia clandestina ante Tridentinum non fuisse Sacramenta. Sed Bellarminus lib. 1. de Matrim. cap. 6., & alij eam opinionem appellant temerariam. Secunda est, consensus contrahentium esse materiam, verba autem formam. Tertia est, consensum esse formam, verba autem materiam. Quarta est, contrahentes esse materiam, verba autem formam. Quinta est, verba, quæ à priori contrahente dicuntur, esse materiam, & quæ à posteriori formam. Quæ omnes sententiæ habent suos Patronos, ut refert P. Thomas Sanchez citandus; quas omnes ibidem optime refutat.

Vera

76. Vera sententia, est quam docet ipse Thomas Sanchez lib. 2. de matrim. disp. 5. num. 6., nempe verba, seu signa, quibus consensus utriusque exprimitur esse materiam, & formam, sub diversa tamen ratione. Nam quatenus expriment traditionem corporum, sunt materia; quatenus acceptant eam traditionem esse formam. Quam optimis rationibus confirmat: & probat, eam esse sententiam S. Thomæ, & citat pro ea Bellarminum, Suarium, Sotum, Ludovicum Lopez, Angles, Spinum, Petrum de Ledesma, & Emmanuelm Rodriguez.

S Thom.
Belarm.
Suar.
Sotus.
Lopez.
Angl.
Spino.
Pet Led.
Rodrig.

77. Præmitto secundo, rationem contractus, & rationem Sacramenti esse in matrimonio res diversas, & intentionem contrahentium de facto posse ferri in contractum, quin feratur in rationem Sacramenti. In quo casu illud matrimonium non erit Sacramentum defectu intentionis. Verum quidem est, inde oriri quæstionem, an inter fideles id matrimonium sit validum in ratione contractus. Quam optime decidit P. Thomas Sanchez, lib. 2. de matrim. disp. 10. num. 6. cum Suario, & Petro de Ledesma, illud matrimonium non esse validum in ratione contractus, quia ex institutione Christi sunt inseparabiles hæ duæ rationes contractus, & Sacramenti inter contrahentes fideles.

Th. San.
Suar.
Pet. Led.

78. Iam vero in præsentis quæstione sit prima conclusio. Qui simulat matrimonium in ratione Sacramenti, sive quatenus Sacramentum est, ita vt expresse dicat se velle matrimonium sine intentione conficiendi Sacramentum, peccat læthalliter contra Sacramentum; neque potest ab eo peccato excusari ex metu quantumvis gravi. Et propositio docens id esse licitum, incurrit hanc damnationem. Patet assertio.

Nam simulatio in administratione Sacramenti irrogat iniuriam Sacramento, vt constat ex dictis. Et in hac conclusione ponitur ea reduplicatio, quatenus Sacramentum est, quia cum in matrimonio sint duo diversa, esse contractum, & esse Sacramentum, taliter quod intentio contrahentium possit defecto (non de iure) ferri ad vnum; quin feratur ad alterum; dicimus in præsentis simulationem Sacramenti, saltem quatenus Sacramentum est, irrogare iniuriam Sacramento.

79. Sit secunda conclusio. Qui ex metu mortis, vel alterius gravissimi nocuenti, simulat consensum in contractum matrimonij, non attendendo ad rationem Sacramenti, non irrogat iniuriam ipsi Sacramento; atque adeo non peccat contra Sacramentum. Et ita necessario dicendum esse, videtur probari à posteriori ex hypothese, quæ potest, & solet contingere.

80. Petrus contraxit sponsalia cum Maria, & postea ex humana fragilitate cognovit carnaliter fororem eius, contraxitque consequenter impedimentum dirimens, per quod ineptus manet ad celebrandum cum Maria id matrimonium, mansit tamen omnino occultum id impedimentum. Ipse quia nimis pauper non habet modum ad petendam Romæ dispensationem impedimenti; & quamvis plurimi Authores dicant, in casu magnæ necessitatis posse Episcopum dispensare ante contractum matrimonium, quando non datur aditus ad Pontificem; multi tamen Episcopi nolunt sic dispensare. Et supponimus eius esse dictaminis Diæcesanum Petri. Cum ergo Petrus propter id impedimentum desistere velit ab eo matrimonio, accedit Maria ad tribunal Ecclesiasticum, vt cogatur Petrus implere promissionem

nem sponsalium. Et quia admonitus à Iudice Ecclesiastico non vult implere promissionem nuptiarum, incarceratur, excommunicatur, & denunciatur.

81. Quo ergo consilio utatur Petrus in his angustijs constitutus? Vnum è duobus necessarium est, vel quod obediat iudici contrahendo, vel quod persistat in ea apparenti contumacia non contrahendi. Si hoc secundum faciat, magnum imminet periculum animæ eius: nam quoad vixerit Maria, Petrus persistet incarceratus, & excommunicatus, privabiturque forte per totam vitam auditione Missæ, & receptione Sacramentorum; imo in articulo mortis constitutus, ut pote in foro exteriori contumax, privabitur Sacramentis, & Ecclesiasticâ sepulturâ. Ex quibus quantum animæ periculum imminet, clare conspicitur.

82. Quod si dicat, se velle obtemperare Iudici, contrahendo matrimonium; vno è duobus modis id exequi necesse est, vel contrahendo ex animo, vel simulando contractum. Si velit contrahere ex animo, & cum intentione tradendi sponsæ potestatem in corpus suum, peccabit lethaliter; quia id est velle inire matrimonium, quod est omnino nullum, & ab Ecclesia prohibitum; imo & prohibitum esse iure naturali contrahere matrimonium etiam cum impedimento dirimenti ex iure Ecclesiastico, tamquam certum affirmat P. Thomas Sanchez, lib. 7. de Matr. disp. 5. num. 1. Ergo necesse est, quod obediat exteriori contrahendo, ita ut simulet contractum sine intentione se obligandi; ut sic possit fugere, & per absentiam liberare se ab eo crimine ducendi uxorem cum impedimento dirimenti. Licet non cum intentione simulandi Sacramentum, sed taliter, quod in-

tentio simulandi solum feratur in contractum humanum matrimonij.

83. Probatur secundo conclusio à priori. Quia non est materia, neque forma Sacramenti matrimonij contractus irritus, & nullus; sed dumtaxat contractus validus: atqui contractus matrimonij ex gravi metu iniuste illato non est materia, neque forma Sacramenti. Ergo qui ex metu gravi iniuste illato simulat contractum, scilicet non habens intentionem contrahendi, non simulat aliquid pertinens ad Sacramentum, sed potius ad aliquid impertinenter se habens ad Sacramentum.

84. Maior probatur: nam, ut optime perpendit P. Thom. Sanchez, lib. 4. de matrim. disp. 16. num. 6. Christus D. non alteravit naturam contractus matrimonij, sed eam illam retinens, eam elevavit, ut sit Sacramentum: ex quo manifeste patet, ubi contractus matrimonij est invalidus, illum non esse elevatum à Christo D., ut sit Sacramentum; atque adeo verba sic contrahentium, nullatenus pertinent ad materiam, neque ad formam Sacramenti.

85. Si autem contractus matrimonij fiat metu iuste illato à Iudice (iuste, inquam, quoad forum externum, & iuxta allegata, & probata) cum adesse impedimentum dirimens omnino occultum, manifestum est, quod talis contractus est irritus, ut in casu primæ probationis: ergo neque sic pertinet ad materiam, neque ad formam huius Sacramenti. Quibus autem verbis simulare debeat contractum eiusmodi, ne mentiat; constat, non debere fieri per restrictionem mentalem, sed per aliud verbum amphibologicum. De quo vide disertationem. 18.

86. Probatur tertio conclusio. Nam Authores docentes, esse peccatum lethale conficere Sacramen-

tum irritum, simul docent, non esse tale celebrare contractum matrimonij, quod est irritum, quando datur causa vrgens, & celebratur fide, & sine animo contrahendi, constituentis discrimen inter contractum matrimonij; & reliqua Sacramenta. Sic P. Thom. Sanch. lib. 1. de matrim. disp. 11. num. 2.: nam cum dixisset. esse licitum, ex vrgenti causa fide contrahere matrimonium sub aliqua amphibologia, subiungit. *Quod si opponas irritum reddi Sacramentum, dico: dixerim esse in hoc Sacramento, & in alijs sentiendum: cum enim ultra Sacramenti rationem, contractus naturam induat, potest ea ratione, qua contractus est, absque Sacramenti iniuria, irritum reddi, quando causa iusta ad id cogit. Ecce quomodo ex sententia illius, fictio non tangit Sacramentum sed solum contractum.*

Henriq. 87. P. Henriquez lib. 11. de matrim. cap. 9. agens de contractu matrimonij inito ex metu gravi, etiam si contrahens sciat esse nullum, ait: *Nec incurrit Sacrilegij culpam ex Sacramento invalido; habet enim ius ad eum contractum, ut vitet mortis periculum. Qui tamen alia Sacramenta ministraret, sciens esse irrita, sacrilegus est, eo quod non habent rationem humani contractus. Qui author, licet non loquatur de contractu ficto, loquitur tamen de contractu scienter invalido. Est autem eadem ratio de Sacramento ficto administrationis, atque de invalide confectis: & discrimen, quod agnoscit inter matrimonium invalide celebratum, & reliqua Sacramenta invalide ministrata, eodem modo se habet quoad fictam, atque quoad invalidam administrationem.*

Cas. Pal. 88. P. Castro Palao tom. 4. disp. 2. punct. 12. n. 3. agens de eo, qui contractus metu gravi contrahit, sive fic-

te, sive ex animo, celebratque proinde contractum nullum, addit: *Ex alia parte nullam iniuriam Sacramento irrogat, quia contractus metu extortus irritus est, & consequenter nec materia, nec forma Sacramenti esse potest. Secus contingit, quando quis compelleretur proferre formam Sacramenti super materiam indebitam, quia tunc iniuriam irrogat Sacramento, cum eius formam irritam faciat.*

89. P. Ægidius de Coninek. P. Conf. disp. 28. de matrim. dub. 3., cum dixisset, non peccare eum, qui ex metu gravi contraheret fide matrimonium, si id fiat sine mendacio, subiungit sequentia num. 38. *Dices, Peccat mortaliter, qui etiam metu mortis aliquem indispositum fide absolvit: ergo etiam qui fide contrahit, quia illud Sacramentum. Respondeo negando consequentiam: quia ille ex persona Dei falsum iudicium exterius profert: & consentit ei, qui directe aliquid impium, & sacrilegum petit; unde externum sacrilegium committit: matrimonium autem directe tantum petitur, quatenus est contractus, non autem qua Sacramentum. Quare contrahentes non sustinent immediate personam Christi dispensantis sua merita, sed privatam personam ineuntis contractum, cui per accidens adiuncta est à Christo participatio Sacramenti. Atque adeo metu contrahens non fingit, se sacrilege dispensare merita Christi; sed tantum se inire contractum; qui si non ponatur, nulla materia, au forma Sacramenti ponitur. Quare cum palam sit actus eius, qui metu contrahit, non posse constituere validum contractum; palam etiam est, eos non posse esse materiam Sacramenti; quare eos ita ponens, non significat, se ponere Sacramentum. Huc usque P. Ægidius.*

90. Ex quibus verbis probatur

quarto conclusio. Ideo enim Confessarius, qui metu mortis constrictus absolvit sicte, & sine intentione peccatorem indispositum, peccat, quia significat, se dispensare merita Christi in Sacramento: sed qui metu mortis constrictus contrahit sicte matrimonium, non significat, se dispensare merita Christi in Sacramento: ergo in contractu sicto matrimonij ex metu mortis, non est eadem ratio, ac in eo, qui fingit absolutionem erga peccatorem indispositum. Probatur Minor. Nam contractus validus presupponitur ad rationem Sacramenti: ergo donec adveniat contractus validus, non datur significatio Sacramenti: atque adeo si contractus est fictus, non potest significari dispensatio meritorum Christi in Sacramento.

DISERTATIO XXI.

Quando, & quomodo sit illicitum, occidere prae-textu defensionis calumniatorem, percussorem, furem, & impudentem potiri quem iure suo?

CAPVT I.

Referuntur quatuor propositiones damnatae; & praenotantur aliqua.

SUMMARIVM.

Prima pars propositionis 30. similis est alijs damnatis ab Alexandro. num. 5.

Authores, qui eam primam partem propugnaverunt ante damnationem. num. 6.

Opinio Filguera extendentis damnationem ad omnem occisionem invasantis honorem. num. 7.

Sententia Caramuelis cum varijs limitationibus. num. 8.

Sententia P. Lessj cum distinctione, speculative, & practice. num. 9.

1. **P**lacuit coniungere quatuor propositiones damnatas, quia illae omnes agunt de quodam genere defensionis iniquo, ratione cuius defensionis perperam docent, licitam esse offendentes occisionem. Itaque propositio 30. est: *Fas est viro honorato occidere invasorem, qui nititur calumniam inferre, si aliter haec ignominia vitari nequit. Idem quoque dicendum, si quis impingat alapam, vel fuste percutiat, & post impactam alapam, vel utrum fustis fugiat.*

2. Propositio 31. haec est. *Regulariter occidere possum furem pro conservatione unius auri.*

3. Propositio 32. est. *Non solum licitum est defendere defensione occisiva, qua actu possidemus, sed etiam ad qua ius inchoatum habemus, & qua nos possessuros speramus.*

4. Propositio 33. est huius tenoris. *Licitum est tam heredi, quam legatario contra iniuste impudentem, ne vel hereditas adeatur, vel legata solvantur, se taliter defendere: sicut & ius habenti in Cathedrali, vel praebendam contra eorum possessionem iniuste impudentem.*

5. Propositio trigessimam habet duas partes, quae decisionem suam desumunt a diversis principijs; ideo prius de priori, deinde de posteriori nobis agendum est. Et quidem prima pars est valde similis propositionibus